

Inleiding

Voor u ligt Jaarplan 2026 van de Inspectieraad.

De Inspectieraad is een hecht samenwerkingsverband van de rijksinspecties. Daarin nemen deel: [Rijksinspectie Digitale Infrastructuur](#), [Inspectie belastingen, toeslagen en douane](#), [Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd](#), [Inspectie Leefomgeving en Transport](#), [Inspectie van het Onderwijs](#), [Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed](#), [Nederlandse Arbeidsinspectie](#), [Inspectie Veiligheid Defensie](#), [Inspectie Justitie en Veiligheid](#), [Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit](#), [Staatstoezicht op de Mijnen](#), de [Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming](#) en de [Nederlandse Emissieautoriteit](#).

De Inspectieraad is de verbinding tussen deze 13 organisaties. Zo zijn er binnen de Inspectieraad werkgroepen van medewerkers en directeuren betrokken rond een bepaald specialisme, werkveld of een activiteit en komen de topmanagers geregeld samen.

Eind 2024 heeft de Inspectieraad een Meerjarenperspectief 2025 – 2029 uitgebracht met de titel: Nederland sterker met goed toezicht. Het MJP is voor de Inspectieraad het belangrijkste kompas in de komende jaren. Het jaarplan 2026 zetten we in dat perspectief. De vier thema's daaruit krijgen in 2026 prioriteit in het werk. Dat betekent extra investeren in 1) onze maatschappelijke oriëntatie 2) responsief toezicht 3) de kwaliteit van toezicht en 4) de samenwerking met partners. Daar waar we in 2025 de focus hebben gelegd op versterking van de samenwerking, willen we in 2026 die samenwerking met partners inzetten voor versterking van toezicht en de bijdrage die inspecties leveren aan de oplossing van maatschappelijke vraagstukken.

In dit jaarplan leggen we de hoofdlijn vast van de activiteiten van de Inspectieraad, voorbereid, ondersteund en aangejaagd door Bureau Inspectieraad. Naast activiteiten voor het MJP zijn dat de 'golden oldies' waarop we trots zijn, zoals ons opleidingsaanbod in de Academie voor Toezicht en het programma 'Vernieuwing van Toezicht' van de Nationale Wetenschapsagenda (NWA).

Toezichtbeleid

De Inspectieraad werkt actief samen aan de versterking van de (onafhankelijke) positie van het instituut toezicht in het algemeen en die van de rijksinspecties in het bijzonder. Niet als doel op zich, maar omdat toezichthouders vanuit hun rol, taak en positie kunnen bijdragen aan de gezamenlijke maatschappelijke opgaven en aan het goed functioneren van de overheid. We doen dit door in de maatschappelijke, politiek-bestuurlijke en ambtelijke arena's bij te dragen aan het rijksbrede beleid voor het functioneren van de rijksdienst en aan het specifieke beleid gericht op toezicht en rijksinspecties. Op basis van onze praktijkkennis en toezichtexpertise dragen wij ook bij aan de beleidsontwikkeling rond belangrijke maatschappelijke kwesties en het publieke debat daarover. En dan vooral op thema's die raken aan de functies van toezicht, de relatie tussen beleid, uitvoering en toezicht en ultimo het vertrouwen in de overheid.

Voor 2026 zien wij een aantal relevante ontwikkelingen die onze aandacht behoeven en inzet bepalen, zoals: de ambities van een nieuw kabinet voor de rol, taak en positie van toezicht en rijksinspecties en het vervolg wetstraject Kaderwet op de rijksinspecties; de toenemende maatschappelijke aandacht en politiek-ambtelijke prioriteit voor vereenvoudiging en vermindering van belemmerende wet- en regelgeving; en nieuwe (weerbaarheid) of hardnekkige (migratie, wonen, leefomgeving en bestaanszekerheid) domein-overstijgende maatschappelijke problemen die vragen om een gezamenlijke aanpak van beleid, uitvoering én toezicht. In het Meerjarenperspectief 2025-2029 is op het terrein van toezichtbeleid ook een aantal gezamenlijke ambities geformuleerd.

In het licht van het voorgaande ontplooiën we in 2026 verschillende activiteiten:

Kaderstelling voor goed toezicht:

- Kaderwet rijksinspecties: inhoudelijke inbreng en strategievorming voor het wetstraject en aanpalende regelgeving (o.a. werving, selectie en beoordeling inspectieleiding).
- Beleidscyclus: positionering van toezicht in het beleidsproces in de relatie tot beleid en uitvoering (o.a. Beleidskompas).
- Kwaliteitsborging en verantwoording: opzetten en start uitvoering ontwikkelproject voor de versterking van intern kwaliteitsbeleid, evaluatie en externe verantwoording.

Maatschappelijke oriëntatie:

- Vereenvoudigingsagenda: in samenwerking met beleid (Werk aan Uitvoering) en uitvoering (Netwerk Publieke Dienstverleners) werken we onze voorstellen voor de Vereenvoudigingsagenda uit.
- Toekomstperspectieven: door onderlinge uitwisseling van ervaringen van inspecties rond jeugdparticipatie werken we aan versterking van het jongerenperspectief in het toezicht.
- Gezamenlijke signalen: doorontwikkeling van gezamenlijke reflectieve functie op domein-overstijgende urgente maatschappelijke opgaven (zie bijvoorbeeld signaal E-commerce en strafbaarstelling illegaal verblijf). We zullen in dat kader ook de aankomende kabinet(s)informatie weer onze gezamenlijke input leveren.

Stakeholdermanagement Den Haag e.o.

- Bouwen en onderhouden van relevante relaties en netwerken op bestuurlijk en beleidsmatig niveau, zoals ACPD/MCPD, Algemene Rekenkamer, markttoezichthouders(-beraad), ministeries, Nationale Ombudsman, OD-NL, Onderzoeksraad voor Veiligheid, Raad van State, SGO, Tweede Kamer, publieke dienstverleners (NPD) en WRR.

Academie voor Toezicht

Organisatie leren in het netwerk

Het in 2025 afgeronde PPL-traject (Positioneren en Professionaliseren van Leren) vormt de basis voor de verdere ontwikkeling van de academie. In 2026 ligt de nadruk op toepassing van de uitkomsten van dit traject in de praktijk, op versterking van het 'vak van toezicht' en op gezamenlijk leren als kerntaak. Samen met de lidorganisaties wordt gewerkt aan een gezamenlijke visie op het vak van toezicht.

2026 wordt gezien als transitiejaar: meerdere thema's uit het traject krijgen vervolg, maar realisatie vraagt tijd. Tegelijkertijd worden de governance en de interne organisatiestructuur verder versterkt, met zichtbare resultaten in de externe communicatie, onder meer via de website. Al met al een flinke opgave waarbij het AvT team zoekt naar ruimte, tijd en kansen om de uitkomsten van het PPL-traject verder te brengen.

Uitvoering leertrajecten

De leertrajecten van de AvT worden in 2026 meerdere keren uitgevoerd en vormen de kern van de activiteiten. LST wordt vijf keer en LSI acht tot twaalf keer aangeboden; bij voldoende animo start daarnaast een PTT-groep. In totaal betreft dit ongeveer 144 cursusdagen, verzorgd door ongeveer 70 grotendeels interne docenten.

De voorbereiding voor 2027 start in februari 2026 en omvat roostering, locatieplanning en docentencoördinatie. Deze werkzaamheden worden continu afgestemd op de actuele ontwikkelingen bij de lidorganisaties. Ook de doorlopende ontwikkeling van de leertrajecten die binnen de AvT zelf plaatsvinden wordt hierin meegenomen.

Onderhoud en organisatie leertrajecten

De kwaliteit en actualiteit van de leertrajecten worden geborgd via structurele doorontwikkeling van modules en lesmaterialen, volgens de 'Plan-Do-Check-Act'-cyclus. Daarnaast wordt dit jaar specifiek de deelname van markttoezichthouders aan de trajecten geëvalueerd. Dit alles is onderdeel van de kwaliteitsborging op inhoud en actualiteit.

De AvT blijft betrokken bij de invoering van het rijksbrede LMS, zodat op het meest geschikte moment een zorgvuldige overstap kan worden gemaakt.

Voor docenten blijft professionalisering prioriteit, met nadruk op didactische ondersteuning en procesbegeleiding. Omdat de AvT veelal gebruik maakt van docenten die doceren naast hun primaire functie, ziet de AvT dit als een belangrijk onderdeel van de kwaliteitsborging van de leertrajecten.

Overige activiteiten

Naast de reguliere leertrajecten voert de AvT, binnen beschikbare capaciteit en passend bij de missie, aanvullende activiteiten uit. Per aanvraag wordt de keuze gemaakt of het past of niet. Voorbeelden zijn een workshop voor het Rijks Traineeprogramma en een bijdrage aan een opleiding van de NSOB.

Inspectiewissel is inmiddels een vaste activiteit, waarvan de uitvoering is uitbesteed. Hierdoor ontstaat in 2026 ruimte voor vernieuwing, onder meer door te experimenteren met nieuwe vormen van uitwisseling, zoals Managementwissel.

Het L&O-netwerk, het netwerk van L&O-adviseurs van de lidorganisaties en de AvT, probeert in 2026 de samenwerking te intensiveren. Dit gebeurt onder meer via delen van relevante kennis en leeractiviteiten via het Netwerk Publiek Toezicht en via fysieke bijeenkomsten. Daarin richten we ons op gezamenlijke issues waarmee we efficiënter en effectiever kunnen werken.

Kennis en Wetenschap

Kennisontwikkeling toezicht

Om wetenschappelijke kennisontwikkeling over toezicht en de toepassing daarvan in de toezichtspraktijk te bevorderen, co-financiert de Inspectieraad het programma van de Nationale Wetenschapsagenda (NWA) 'Vernieuwing van Toezicht'. Vanuit BIR begeleiden we de uitvoering van dit programma en de betrokkenheid van inspecties en markttoezichthouders. Daarmee dragen we bij aan de ambities uit de Wetenschapsagenda Toezicht van de Inspectieraad om een

interdisciplinaire *community of science*, een eigenstandige wetenschappelijke discipline, rondom toezicht te creëren.

Beschikbaar maken van kennis voor toezicht

Ook een goede kennisfunctie binnen de rijksinspecties helpt om toezicht te blijven innoveren en verbeteren. Vanuit BIR dragen we bij aan die kennisfunctie door kennisdeling en -ontwikkeling te bevorderen, en door kennis van buiten naar binnen te halen. Dat doen we door kennisnetwerken tot stand te brengen en te onderhouden en regelmatig bijeenkomsten te organiseren in samenwerking met toezichthouders, (wetenschappelijk) onderzoekers en anderen met relevante kennis. Door als organisator, adviseur, redacteur en/of auteur bij te dragen aan concrete kennisproducten zoals artikelen en handreikingen, aan leergangen van de AvT en externe opleidingen. En door het Kennisknooppunt op het online Netwerk Publiek Toezicht te faciliteren, waar onder meer onze bijdragen worden ontsloten.

In het licht van beide speerpunten richten we ons in 2026 op het volgende:

- De landing en doorwerking van de onderzoeksopbrengsten van het NWA-programma in de toezichtspraktijk via het programmaonderdeel Kennissynthese – en benuttingsproject. In 2026 start daarvoor o.m. een leernetwerk van vijf toezichthouders gericht op 'maatschappelijk controleurs' en starten pilots met leermodules voor toezichthouders;
- We richten onze kennisactiviteiten in het bijzonder op de ontwikkelopgaven uit het Meerjarenperspectief. Dat doen we door leren van en met elkaar te bevorderen;
- We zetten weer verdere stappen om, samen met de markttoezichthouders, beroepsvereniging Vide, de omgevingsdiensten en het kenniscentrum CCV, de gemeenschappen rond toezicht nog beter met elkaar te verbinden en gezamenlijk op te treden;
- Verdere verbetering van de strategische kennisfunctie, waarvoor we een behoefte inventarisatie uitvoeren onder de IR-leden.

Programma Innovatie Toezicht PIT

In het Programma Innovatie Toezicht brengt het bureau de samenwerkende inspecties bij elkaar voor de gezamenlijke ontwikkeling van het toezicht. Het programma is daarmee een bron van informatie voor de Academie voor Toezicht en het toezichtbeleid. Het streven is om de samenwerking te versterken, door kennisuitwisseling tussen toezichthouders onderling en met andere relevante partijen te stimuleren.

Maatschappelijke responsiviteit

Het netwerk burgerbetrokkenheid is inmiddels redelijk stabiel, en er sluiten ook nieuwe deelnemers aan. Met een kerngroep uit het netwerk gaan we de handreiking 'verrijken van toezicht met burgerperspectief', die we vorig jaar in de steigers hebben gezet, verder uitbouwen door de inhoud breder te toetsen en nieuwe inzichten en voorbeelden toe te voegen. Daarnaast organiseren we in 2026 weer bijeenkomsten voor het netwerk burgerbetrokkenheid om van en met elkaar te blijven leren.

Digitalisering

Toezicht in een gedigitaliseerde samenleving is een speerpunt in de samenwerking uit de ontwikkelagenda van het MJP. De Nederlandse Digitalisering Strategie en regelgeving op het gebied van AI en digitale weerbaarheid zijn daarbij richtinggevend. Vanuit BIR ondersteunen we de lopende samenwerking op de onderwerpen AI en digitale weerbaarheid. Daarnaast stimuleren we nieuwe samenwerking op andere essentiële digi-onderwerpen naar gelang de behoefte. De werkgroepen worden vanuit en voor het toezicht georganiseerd, met een verbindende rol voor BIR om structuur en samenhang te borgen in de verschillende netwerken.

Innovatieprijs Toezicht en Handhaving

In 2026 wordt weer de (tweejaarlijkse) Innovatieprijs Toezicht en Handhaving uitgereikt. Met deze prijs willen de Inspectieraad, beroepsvereniging Vide en het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid innovatie stimuleren in het vak van toezicht en handhaving.

Communicatie

BIR-communicatie maakt het mede mogelijk dat de Inspectieraad zijn strategische doelen bereikt, de doelen van de daarin samenwerkende rijksinspecties en van het Bureau Inspectieraad zelf. De belangrijkste inhoudelijke leidraad hierbij is het Meerjarenperspectief 2025-2029. De Inspectieraad streeft naar een krachtige positie van het toezicht. Daarvoor is bekendheid van de (positie van de) IR en zijn activiteiten cruciaal, net als het inzicht dat samenwerking en kennisdeling binnen de deelnemende organisaties noodzakelijk zijn.

Voor 2026 is de verwachting dat BIR-communicatie weer op volle sterkte zal zijn, na een periode van onderbezetting. Communicatie heeft een adviserende, ondersteunende en uitvoerende rol binnen het bureau en haakt daarom aan bij toezichtbeleid, de Academie voor Toezicht, het PIT-programma, en Kennis en wetenschap. Communicatie verloopt via drie lijnen:

Externe communicatie

Communicatie bevordert de zichtbaarheid en daarmee bekendheid van de Inspectieraad als samenwerkingsverband, van activiteiten die de Inspectieraad en Bureau Inspectieraad ontwikkelen en uitvoeren, en van toezicht in het algemeen. In 2026 zal naar verwachting de Kaderwet op de Rijksinspecties in werking treden. Samen met de rijksinspecties zoeken we hierover de publiciteit. We gebruiken in onze communicatie de eigen kanalen. De basis is de website. Daarbij behoort ook het zogenoemde Inspectielandschap; we gaan kijken of dat technisch kan worden ondergebracht binnen de website. Het nog steeds groeiende LinkedIn-account is een uitstekend platform geworden waarmee bijvoorbeeld de positie van de Inspectieraad richting stakeholders goed kan worden duidelijk gemaakt. De nieuwsbrief zal in 2026 minimaal vier keer verschijnen. We houden de effectiviteit in de gaten van het Mastodon account, dat als alternatief voor het opgeschorte Twitteraccount / X is opgezet. Met het vakblad Toezine gaat BIR mogelijk nauwere banden onderhouden. Waar mogelijk zoeken we de publiciteit via dagbladen of andere publieke media, waarvoor we ook gebruik maken van de communicatiecapaciteiten bij de inspecties.

Netwerkcommunicatie

Door afstemming en samenwerking binnen het netwerk van de hoofden communicatie (het Communicatieberaad) kunnen we communicatieboodschappen over inspectie-overschrijdende zaken voor het voetlicht brengen, wat bijdraagt aan een sterke positionering van de Inspectieraad. Vanuit dit overleg organiseren we de jaarlijkse Communicatie Meet Up, een bijeenkomst voor kennisdeling met de communicatieprofessionals van rijksinspecties; in 2026 zal deze gaan over AI. Deelname aan een ander netwerk is gericht op de samenwerking tussen de verschillende PRO-websites van rijksinspecties. Verder onderhouden we het contact met de intranetredacties van de inspecties.

Versterken communicatie voor toezichtorganisaties

We stimuleren de onderlinge betrokkenheid en uitwisseling over de grenzen van inspecties heen. We bouwen het Netwerk Publiek Toezicht verder uit, met name richting de markttoezichthouders, en dragen bij aan het Toezichtfestival.

Secretariaat

Planning en organisatie (inspectie-)netwerk

In het Meerjarenperspectief 2025 -2029 heeft de Inspectieraad de ambities voor de komende jaren neergelegd: inhoudelijke ambities en die op het gebied van samenwerking en uitwisseling. Het bureau zoekt actief deze samenwerking op binnen de Inspectieraad, breder in de toezichtgemeenschap en met de verschillende onderdelen binnen de (rijks-)overheid. Het secretariaat is de motor van die samenwerking door de organisatie van de reguliere vergaderingen van de raad van inspecteurs-generaal en het Dagelijks Bestuur van de IR, ad-hoc bijeenkomsten met stakeholders en werk-, vak- en klankbordgroepen. Daarnaast staat het secretariaat aan de basis van de brede bijeenkomsten zoals het Toezichtfestival dat we ook dit jaar organiseren samen met de markttoezichthouders (23 juni), en de Nazomerbijeenkomst (8 september) waarop we traditioneel de netwerken bedanken voor hun inzet. Dit jaar vernieuwen we ook de samenwerkingsovereenkomst met onze lidorganisaties en zal gewerkt worden aan een voorzitterswissel.

Financiën

De inspecties stellen voor de uitvoering van de activiteiten jaarlijks financiën beschikbaar. Het bureau zorgt voor passende aanbesteding van activiteiten, gedegen financiële huishouding en verslaglegging naar de leden.

Interne organisatie BIR en teamontwikkeling

Ook binnen het bureau is samenwerking tussen de verschillende clusters en disciplines van belang. Een stimulerend werk-, leer- en ontwikkelklimaat draagt bij aan de productiviteit. Versterking van onze organisatie- en netwerk skills is daarbij een blijvend aandachtspunt.

Bijlage 1: overzicht werkgroepen

De leden van de IR zijn direct betrokken bij lopende activiteiten in de vorm van deelname aan werkgroepen. Voor 2026 ziet de verdeling er als volgt uit:

Werkgroepen

- **Governance:** Theodor Kockelkoren, Rits de Boer en Alfred Roos.
De werkgroep versterkt de samenwerking tussen de rijksinspecties en het bestuur, beleid en uitvoering en richt zich in het verlengde daarvan op de onafhankelijke positionering van het toezicht. In 2026 gaat de aandacht met name naar de totstandkoming van een Wet op de rijksinspecties.
- **Maatschappelijke oriëntatie:** Bart Snels, Theodor Kockelkoren, Marina Eckenhausen en Matthijs van den Berg.
De werkgroep richt zich op de reflectieve functie van toezichthouders door vanuit meerdere perspectieven en eigen bevindingen gezamenlijk te reflecteren op maatschappelijke thema's.
- **Digitalisering:** Angeline van Dijk, Mark Bressers en Mattheus Wassenaar.
De werkgroep is gericht op digitale ontwikkelingen in het toezicht, met name de onderwerpen data, AI en cybersecurity.
- **TOP-overleg markttoezicht op producten:** Angeline van Dijk (voorzitter), Gerard Bakker, Mattheus Wassenaar, Rits de Boer, Marina Eckenhausen.
Deze werkgroep agendaert en signaleert domein-overstijgende (knel)punten op het gebied van toezicht op producten en onderhoudt hierover contact met DG Douane en met Economische Zaken als coördinerend verantwoordelijk ministerie. Zij worden hiervoor inhoudelijk gevoed door de Alliantiegroep en het nationale verbindingsbureau.
- **Stuurgroep NWA-programma:** Theodor Kockelkoren en Matthijs van den Berg.
De Inspectieraad is initiator en medefinancier van het NWA-programma Vernieuwing van Toezicht en geeft vanuit die hoedanigheid richting aan de totstandkoming en uitvoering ervan. Hiervoor is vanuit de betrokken toezichthouders (rijksinspecties en marktautoriteiten) deze stuurgroep ingesteld waarin overigens ook de markttoezichthouders zijn vertegenwoordigd.
- **Academie voor Toezicht:** Marina Eckenhausen en Annemiek van Bolhuis.
Deze werkgroep bespreekt het reilen en zeilen in de Academie en of de Academie nog op de juiste weg is. In 2026 is er extra aandacht voor de ontwikkeling en professionalisering van de Academie.
- **Certificering:** Mattheus Wassenaar (voorzitter), Angeline van Dijk, Gerard Bakker en Mark Bressers.
Deze werkgroep bespreekt en signaleert waar nodig domein-overstijgende (knel)punten op het gebied van certificering. Zij wordt hiervoor gevoed door de gelijknamige doe-coalitie die ervaringen uitwisselt over de werking van certificeringssystemen in hun sectoren en aandachtspunten uit het veld.
- **Kwaliteit:** Mattheus Wassenaar, Annemiek van Bolhuis, Matthijs van den Berg en Alfred Roos.
De werkgroep gaat werken aan versterking en bewaking van de kwaliteit van toezicht en de publieke verantwoording daarover. Eind 2025 gaat de groep van start en bespreekt dan de prioriteit voor 2026.
- **Vereenvoudiging:** Pauline den Ambtman, Mark Bressers, Jan-Paul Apon en Bart Snels.
In samenwerking met het Netwerk Publieke Dienstverleners werkt deze werkgroep aan vereenvoudiging van regelgeving voor uitvoering en toezicht. In 2026 zal de meeste aandacht opnieuw uitgaan naar concrete vereenvoudigingsvoorstellen en middelen om de besluitvorming door de politiek te beïnvloeden.
- **Samenwerking IR – MTB:** Annemiek van Bolhuis en Theodor Kockelkoren.
Deze werkgroep stimuleert de samenwerking tussen markttoezichthoudersberaad, Vide, ODNL en Inspectieraad. Het Toezichtfestival en de wetenschapsagenda zijn goede voorbeelden. Daarnaast richt de werkgroep zich op gebruik van netwerk.publiektoezicht.nl, de uitwisseling van leertrajecten en docenten, en het gezamenlijk schetsen van een beeld van toezicht.

Bijlage 2: leden Inspectieraad

(stand oktober 2025)

Organisatie	Inspecteur-generaal
Inspectie van het Onderwijs IvHO	Alida Oppers (voorzitter Inspectieraad)
Rijksinspectie Digitale Infrastructuur RDI	Angeline van Dijk
Inspectie belastingen, toeslagen en douane Ibtd	Bart Snels
Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd IGJ	Marina Eckenhausen (tot 31/12/2025)
Inspectie Leefomgeving en Transport ILT	Mattheus Wassenaar
Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed IOE	Alfred Roos
Nederlandse Arbeidsinspectie NLA	Rits de Boer
Inspectie Veiligheid Defensie IVD	Jan-Paul Apon
Inspectie Justitie en Veiligheid IJenV	Liesbeth Huijzer (waarnemend)
Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit NVWA	Gerard Bakker
Staatstoezicht op de Mijnen SodM	Theodor Kockelkoren

Geassocieerde lidorganisatie	Hoofd
Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming ANVS	Annemiek van Bolhuis
Nederlandse Emissieautoriteit NEa	Mark Bressers

Dagelijks Bestuur

Het Dagelijks Bestuur bestaat uit Alida Oppers (voorzitter), Rits de Boer en Bart Snels.